

A Fővárosi Ítéletábra a dr. Vasi Gizella Szilvia ügyvéd által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek a Lovrecz, Mangoff & Temesi Ügyvédi Iroda által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2015. október 19. napján kelt 23.P.21.285/2013/33. számú ítélete ellen a felperes által 34. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 140.700 (azaz száznegyvenezer-hétszáz) Ft + áfa fellebbezési eljárási költséget. A felperes köteles az államnak 450.100 (azaz négyszázötvenezer-egyszáz) Ft fellebbezési illetéket külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 727.295 Ft-ot és ebből 400.000 Ft után 2009. június 2-ától, míg 327.295 Ft után 2009. április 2-ától járó kamatait, valamint 470.000 Ft perköltséget. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 359.400 Ft illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapítottak szerint 2008-ban a peres felek között szóban vállalkozási szerződés jött létre, amelynek a tárgya a G. Irodaházba Honeywell típusú integrált épületfelügyeleti rendszer tervezése, gépészeti, automatikai anyagok szállítása és telepítése, az EBI felügyeleti szoftver szállítása és telepítése, valamint a rendszer programozása. A vállalkozói díjat a felek 14.000.000 Ft-ban állapították meg, ezen vállalkozói díj alapja a felperes által készített 15.373.340 Ft-os árajánlat volt, ami részletesen rögzítette a felperesi szolgáltatást a következő bontásban: terepi készülékek, DDC elemek, frekvenciaváltók, felügyeleti központ, szolgáltatások és opciók. A felperes által leszállítani vállalt anyagok ára 6.646.315 Ft-ot tett ki. Az alperes a szerződést írásban is elkészítette, de annak aláírása végül is elmaradt.

A felperes 2008. októberig különféle anyagokat szállított az alperes részére és számlát is állított ki. Az alperes összesen 5.400.000 Ft vállalkozói díjat teljesített, további 1.000.000 Ft-ot pedig a tervek ellenértékeként fizetett meg. A terveket az S. Kft. készítette.

Az épületautomatikai rendszer kiviteli tervdokumentációja hiányos volt, ennek ellenére gyakorlott kivitelező működőképes rendszert ki tudott alakítani a tervek alapján, mert az áramköri kapcsolási rajzok rendelkezésre álltak. Teljesen hiányzott azonban a tervdokumentációból a kiselosztók rajza, a tűzabló kapcsolási rajza és tűzabló terv sem készült.

A felperes a következő tételeket nem szállította le az anyagok közül az alperes részére:

I. a terepi készülékek közül

102. pozíciós szám:	Kriwan esőérzékelő 1 db	55.654 Ft,
108. pozíciós szám:	Nyomáskülönbség távadó 2 db	72.450 Ft,

110. pozíciós szám:	Nyomáskülönbség kapcsoló gáznemű közeghez 2 db	17.630 Ft,
112. pozíciós szám:	Nyit-zár zsalumozgató motor rugós visszatérítéssel 2 db	74.728 Ft,
113. pozíciós szám:	SmartAct zsalumozgató 1 db	22.933 Ft,
116. pozíciós szám:	2utó szelep KM DN40 1 db	21.440 Ft,
120. pozíciós szám:	állítómotor 1 db	22.388 Ft,

II. DDC elemek közül

202. pozíciós szám:	LION szabályzó kijelző nélkül 2 db	376.991 Ft,
203. pozíciós szám:	Csatlakozó aljzat analóg ki/bemeneti modulhoz 2 db	13.838 Ft,
204. pozíciós szám:	Csatlakozó aljzat digitális bemeneti modulhoz 10 db	69.188 Ft,
205. pozíciós szám:	Csatlakozó aljzat digitális kimeneti és hárompont modulhoz 21 db	145.295 Ft,
206. pozíciós szám:	LonWorks 8 analog bemeneti modul 2 db	49.629 Ft,
208. pozíciós szám:	LonWorks 12 digitális bemeneti modul 10 db	250.513 Ft,
209. pozíciós szám:	LonWorks 6 digitális kimeneti modul 21 db	425.895 Ft,
2010. pozíciós szám:	LON lezáró modul 1 db	4.499 Ft,

Terepi készülékek és DDC elemek hiányának értéke (a túlszállítás figyelembe vételével):

1.335.848 Ft

III. Frekvenciaváltók közül

302. pozíciós szám:	VLT HVAC Drive FC102 frekvenciaváltó 2 db	443.408 Ft,
303. pozíciós szám:	VLT HVAC Drive FC102 frekvenciaváltó 1 db	402.797 Ft,
304. pozíciós szám:	Frekvenciaváltók felszerelése, mindkét oldali bekötése 1 db	52.629 Ft

Frekvenciaváltók hiányának értéke (a túlszállítás figyelembe vételével):

637.762 Ft.

A felperes által szállított anyagok megfelelő minőségű, beépíthető anyagok voltak, mennyiségi eltérés a tényleges kivitelezés során vált csupán ismertté. A megvalósult állapotot illetően megállapítható volt, hogy a 4 db légkezelőhöz, továbbá az 1-1 db füstmentesítő ventilátorhoz Honeywell NLX frekvenciaváltók kerültek beépítésre, a perbeli irodaházban kiépített rendszer a felperes által szállított DDC elemekből készült azzal, hogy 2 db frekvenciaváltót még utólag be kellett szerezni.

A felperes feladata volt a szóbeli szerződés szerint az EBI felügyeleti szoftver beszerzése, programozása, sémakép rajzolása, dinamizálás, felügyeleti szoftver telepítése is. Az EBI szoftvert azonban a forgalmazótól a fennálló tartozása miatt nem tudta megvásárolni.

A gazdasági válság miatt a projekt kivitelezése 2008. október végén leállt és csak 2009 augusztusában indult újra. 2009. augusztus 27-én azonban az alperes elállt a szerződéstől, így a felperes munkát a továbbiakban a kivitelezés során nem végzett.

A felperes keresetében 5.989.656 Ft és ennek 2009. december 21-étől járó kamataiban kérte az alperes marasztalását. Kereseti követelése alátámasztására előadta, hogy részéről valamennyi eszköz beszállítása megtörtént, hibás vagy hiányos teljesítés a terhére nem állapítható meg, így az alperes jogszerűen nem állhatott el a szerződéstől. Keresete összecszerűségének a meghatározásakor elszámolta az alperes 6.400.000 Ft-os teljesítését. Hivatkozott arra is, hogy a teljes követeléséből az anyag ellenértéke 1.246.315 Ft, míg az elmaradt haszon 1.343.341 Ft.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, egyúttal viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben 727.295 Ft-ban és kamataiban kérte a felperes marasztalását.

Állította, hogy a felperes hibásan és hiányosan teljesített, így az alperes jogszerűen állt el a szerződéstől. A felperesi teljesítés hiányos volt annyiban, hogy tűztabló nem készült, nem szállította le a felperes az EBI szoftvert és 2db DDC alkatrészt sem. Viszontkeresete az általa kifizetett, de ténylegesen le nem szállított anyagok ellenértéke volt.

Az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak, a viszontkeresetet viszont alaposnak találta.

A jogviszonyt illetően rögzítette, hogy a felek között a régi Ptk. 389. §-a szerinti vállalkozási szerződés jött létre, lényegében e körben a felek között vita nem is volt. A perben vitatott volt azonban az, hogy a vállalkozói díj átalányáras, avagy tételes elszámolású-e. Ennek eldöntése körében az elsőfokú bíróság figyelemmel volt arra, hogy a szerződés alapját képező részletes leírás is tételesen tartalmazza az anyagokat és az elvégzendő munkát. Tényként volt megállapítható az is, hogy a felperes 2008. év végi teljesítését is tételesen számolták el a felek, utaltak a felperesi szállítólevelek tartamára is. Mindezekből a körülményekből tehát az volt megállapítható, hogy a szóban létrejött vállalkozási szerződés is tételes elszámolású volt még akkor is, ha az egyösszegű kedvezményre figyelemmel csökkent a felperes által az árajánlatban meghatározott vállalkozói díj. Ami az elállás jogszerűségét illeti, az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 395. § (1) bekezdésének a rendelkezéseire, továbbá a 395. § (3) és (4) bekezdésében foglaltakra volt figyelemmel. A hibás teljesítésre alapított elállás feltételeinek a fennálltát azonban az alperes – az elsőfokú ítéletben foglalt megállapítás szerint – nem tudta bizonyítani. **K. J.** tanú vallomása ezen alperesi hivatkozás bizonyítására alkalmatlan volt. Hivatkozott e körben az alperes különböző e-mailekre, amelyeket azonban nem csatolt az iratokhoz. **H. Zs.** tanú vallomása szerint az alperesi ügyvezető nem is tudott arról, hogy a felperes az EBI szoftvert a kizárólagos magyarországi forgalmazótól nem tudja megvásárolni a fennálló tartozására figyelemmel. Így az alperes elállását csak a régi Ptk. 395. § (1) bekezdése szerinti elállásként lehetett figyelembe venni.

Mindezek folytán a felperesnek, mint vállalkozónak támadt megtérítési igénye annak bizonyítottága esetén. A perben rendelkezésre álló szakvéleményből csupán annyi volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes nem szállított le 2 db frekvenciaváltót és az EBI szoftvert. A felperes által hivatkozott maradéktalan teljesítést a felperes nem tudta bizonyítani az általa csatolt SK 598052 számú szállítólevéllel sem. A felperes elmaradt hasznára bizonyítást – kioktatás ellenére – fel sem ajánlott. Mindezek alapján a felperes követelését nem bizonyította, ezért a keresetet az elsőfokú bíróság elutasította.

Alapos volt azonban a viszontkereset. A szerződés szerinti anyagár 6.646.315 Ft volt, az alperes nem vitatottan 5.400.000 Ft-ot megfizetett, tehát a felperesnek 1.246.315 Ft járna, ha szerződészerűen teljesít. A gépi szállítólevél, továbbá az SK 598052 szállítólevél összevetésével megállapítható, hogy a teljes anyagihiány értéke 1.973.610 Ft volt. Ebből levonva a teljes körű szállítás esetén a felperest megillető összeget, az alperes túlfizetése 727.295 Ft, ami után a felperes a régi Ptk. 301/A. § szerinti kamatot is köteles az alperes részére megfizetni.

A perköltségről az elsőfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján döntött.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a régi Ptk. 395. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperes 5.626.390 Ft-ban és kamataiban történő marasztalását kérte, és a perben felmerült költségei megfizetésére is igényt tartott. Másodlagosan indítványozta az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást illetően mindenben egyetértett. Elfogadta azt is, hogy az elsőfokú bíróság a vállalkozási szerződés vonatkozásában arra a megállapításra jutott, hogy a vállalkozói díjat illetően a felek utólagos, tételes elszámolásban állapodtak meg. Egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével annyiban is, hogy az alperes

jogellenesen szüntette meg a felek között létrejött vállalkozási szerződést. Sérelmezte azonban, hogy az elsőfokú bíróság a jogellenes elállással okozati összefüggésben a felperesnél keletkezett kár megtérítésével kapcsolatos igényt elutasította. Az alperes elállására tekintettel a régi Ptk. 395. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes kárát megtéríteni és ezen kár fogalmi körébe tartozik nyilvánvalóan a felperes oldalán jelentkező elmaradt haszon is. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság ítéletének azon megállapítását, hogy a felperes a kárát nem bizonyította. A felperes elmaradt haszna ugyanis az árajánlat szerinti anyag+munkadíj bontásból maga az elmaradt munkadíj. Elmaradt munka a vállalkozási szerződésből a vezérlőegységek beszerelése és a rendszerhez szükséges felprogramozás. Ez, mint elmaradt munka nem egy eszközigenyes feladat, csupán egy csavarhúzó és egy notebook szükséges hozzá, amikkel a felperes rendelkezett is, ez pedig nem jelent mást, mint hogy hasznát csökkentő költségek a felperes oldalán fel sem merültek. A perben az árajánlat szerinti munkadíj nem is volt vitás, ugyanis a kedvezmény is kizárólag az anyagdíjra vonatkozott. A teljes munkadíj ennek megfelelően a szerződés szerint 7.353.685 Ft, a teljes vállalkozói díj pedig 14.000.000 Ft. Ebből levonásba kell helyezni a le nem szállított anyagok 1.973.610 Ft-os értékét, továbbá az alperes 6.400.000 Ft-os teljesítését. Ezen számítás eredményeként adódik a fellebbezésben megjelölt 5.626.390 Ft, ami a felperest munkadíjként megilleti, de amit nem vitatottan nem kapott meg. A munkadíjból semmiféle költség levonására nem kerülhet sor, a felperes a közterheket megfizette, minderre figyelemmel tehát elmaradt haszna az őt megillető munkadíjjal azonos összegben jelölhető meg.

Mindezekre figyelemmel kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását vagy annak a fellebbezési kérelmében foglaltak szerinti hatályon kívül helyezését.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását, annak helyes indokaira utalással kérte.

A fellebbezés nem alapos.

A fellebbezési eljárásban már nem volt vitatott az elsőfokú bíróság ítéletének azon megállapítása, hogy az alperes elállása a régi Ptk. 395. § (1) bekezdése szerinti elállásként értékelhető, azaz a megrendelő a szerződéstől bármikor elállhat, köteles azonban a vállalkozó kárát megtéríteni. Helytállóan hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy a kárnak része az elmaradt vagyoni előny, tévedett azonban, amikor arra a következtetésre jutott, hogy az elmaradt vagyoni előny összege azonos az elmaradt árbevétel összegével. A régi Ptk. 355.§ (4) bekezdésének az alkalmazása körében kialakult bírói gyakorlat szerint (BH1986.514. sz.; BH1988.106. sz.; BDT2009.2042. sz.) a megrendelő elállása miatt az elmaradt vagyoni előny mértékének a megállapításánál a tényleges haszonkiesés az irányadó. A tényleges haszonkiesés mértékének a megállapítása pedig olyan szakértői kompetenciába tartozó kérdés, ami csupán reális és ellenőrizhető adatok alapján határozható meg. A felperes azonban ilyen reális és ellenőrizhető adatokat tartalmazó okirati bizonyítékokat nem is csatolt az iratokhoz. Önmagában az a fellebbezési hivatkozás, hogy az elvégzendő munkáknak eszközigenye nem volt és hogy a felperes az egyes járulék és egyéb fizetési kötelezettségének eleget tett, nem alapozza meg azt a felperesi állítást, hogy elmaradt haszna az elmaradt árbevételével azonos összegű lenne. A felperes eltérő jogi álláspontja folytán e körben az elsőfokú bíróság kioktatása ellenére bizonyítási indítványt fel sem ajánlott. Amennyiben egyébként a felperes tényleges haszonkiesése megállapítható lenne, abból még levonásba kellene helyezni azt az összeget, amelyet a felperes a lehetetlenné válás folytán felszabadult időben a szabaddá vált kapacitását felhasználva másutt keresett vagy nagyobb nehézség nélkül kereshetett volna. A más megrendelésekből származó árbevétel, ennek részeként a nyereség, a perbeli kieső árbevétel, illetve nyereség helyébe lép, azt pótolja, mivel a felperes ezt éppen a perbeli szerződés megghiúsulása miatt felszabaduló kapacitásával érheti el. Erre vonatkozó peradat azonban nem állt rendelkezésre.

Az elmaradt haszonnal kapcsolatos igény körében pedig - mint azt az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította - a Pp. 164. § (1) bekezdésében is írtakra figyelemmel a felperest terhelte a bizonyítás, aki ennek nem vitathatóan nem tett eleget, ezért az elsőfokú bíróság kártérítési igényét helytállóan utasította el, azzal a másodfokú bíróság is mindenben egyetértett.

Figyelemmel arra, hogy a felperes szükséghez képest indítványozta a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését, a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a feleket terheli. A felperes a bíróság részletes tájékoztatása ellenére az ügyben jelentőséggel bíró további bizonyítást nem ajánlott fel, így a Pp. 3. § (3) bekezdése, 141. § (2) bekezdése, 164. § (1) bekezdése és 206. § (1) bekezdése szerinti szabályoknak megfelel az elsőfokú bíróság által lefolytatott eljárás. A bizonyítatlanság következményeként fel nem tárható tényállás hiánya tehát nem róható az elsőfokú bíróság terhére, ennek hiányában pedig az elsőfokú ítéletnek a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezésre sem kerülhet sor.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, míg nem fellebbezett rendelkezését a Pp. 228. § (4) bekezdése és 253. § (3) bekezdése alapján nem érintette.

A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján megállapított mértékű fellebbezési eljárási költségeit megfizetni, továbbá az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt, az 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése szerinti fellebbezési illetéket a törvény 74. § (3) bekezdésének utaló szabálya folytán alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az állam részére megtéríteni.

Budapest, 2016. március 25.

Dr. Pestovics Ilona s.k.
a tanács elnöke

Takácsné dr. Kükáló Judit s.k.
előadó bíró

. Sándor Ottó s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tiszttviselő